

СЕКЦІЯ 4

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ ЯК ОДНА З УМОВ УСПІШНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З КОНТРАГЕНТАМИ

*Багрій К. Л., к. е. н., доцент,
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ*

Фінансова стійкість підприємства – це стабільний фінансовий стан, який забезпечено високою часткою власного капіталу в загальній сумі використовуваних фінансових засобів.

Аналіз фінансової стійкості підприємства є найважливішим етапом оцінки його діяльності і фінансово-економічного благополуччя, відображає результати його поточного, інвестиційного і фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також характеризує здатність підприємства відповідати за своїми боргами і зобов'язаннями та нарощувати свій економічний потенціал.

Сучасна економіка передбачає активну участь в економічному житті держави різних його учасників – господарюючих суб'єктів. Однак не всі учасники здатні ефективно здійснювати свою діяльність в економічних відносинах. Грамотний і своєчасний аналіз платоспроможності та фінансової стійкості підприємства дає можливість керівництву вчасно вжити необхідних заходів для своєчасного фінансового відновлення кризового стану підприємства, а для зовнішніх користувачів – своєчасно спланувати необхідність у взаєминах з конкретним підприємством.

Ю. М. Тютюнник під фінансовою стійкістю розуміє: «Фінансова стійкість є одним з критеріїв оцінки фінансового стану, що визначає стабільність положення організації в ринкових умовах. Розрахунок даного показника дозволяє визначити оптимальне співвідношення між активами і джерелами їх

формування з метою подальшого поліпшення показників функціонування підприємства і зокрема фінансового стану» [1, с. 352].

Є. В. Мних та Н. С. Барабаш вважають, що «фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів, при якому доходи підприємства стабільно перевищують його витрати, підприємство гарантовано забезпечено власними коштами, на підприємстві постійно розширюється виробничий процес» [2, с. 196].

С. З. Мошенський, О. В. Олійник вважають, що фінансова стійкість підприємства в значній мірі залежить від доцільності і правильності вкладення фінансових ресурсів в активи підприємства [3, с. 427].

На думку Г. В. Савицької: «Фінансова стійкість підприємства – це здатність суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів і пасивів, які змінюються у внутрішньому і зовнішньому середовищі, що гарантуватиме постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість підприємства у межах допустимого рівня ризику» [4, с. 315].

Узагальнюючи понятійний апарат, переконаний, що під фінансовою стійкістю слід розуміти здатність підприємства відповідати за всіма зобов'язаннями за рахунок наявного власного майна. Фінансово стійким є те підприємство, яке має високий рівень платоспроможності, воно може відповідати за своїми зобов'язаннями; підприємство має високий рівень кредитоспроможності – може оплачувати їх в строк; має високу рентабельність, тобто високий прибуток щодо витрат; і має високу ліквідність.

Для того, щоб підприємство було фінансово стійке керівникам необхідно вести грамотну фінансову політику і вчасно відслідковувати всі фінансові зміни. Власні кошти повинні перевищувати позикові: грошові кошти повинні бути більше кредиторської заборгованості, дебіторська заборгованість повинна перевищувати короткострокові кредити, запаси повинні бути більше довгострокових кредитів і позик.

Перевищення власних коштів над позиковими або знаходження даних показників на одному рівні – одна з найпоширеніших проблем всіх підприємств. Як правило, кредитори більше схиляються до підприємств, що мають частку власного капіталу, що перевищує позиковий капітал, щоб в подальшому уникнути ризиків. Але все ж це поверхнєве поняття, так як наявність великого обсягу заборгованості не завжди негативний фактор, адже позикові кошти могли бути залучені для розвитку бізнесу, а не для погашення заборгованості.

Переважно, контрагенти користуються бухгалтерським балансом конкретного підприємства для визначення характеру подальших взаємин, але в балансі дані відображаються тільки на початок і кінець року, що не дає з точністю визначити мету придбання позикових коштів і визначити фінансовий стан на певний момент в цілому. Також в балансі не відображається інформація – активи були придбані за власні кошти або за рахунок позикових, наскільки швидко ліквідні вони. Наприклад, велику частку активів становить дебіторська заборгованість, яка може бути як позитивним фактором, так і негативним. Саме тому існує ряд коефіцієнтів, що визначають фінансову стійкість підприємств.

Розглянемо найбільш поширені коефіцієнти фінансової стійкості підприємства [3, с. 433]:

1. Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) характеризується відношенням власного капіталу до активів, тобто показує частку власних коштів у загальній вартості всіх коштів підприємства, характеризує незалежність підприємства від позикових коштів.

2. Коефіцієнт фінансової залежності характеризується відношенням зобов'язань до активів, тобто яку частку займають позикові кошти в загальній структурі капіталу (залежність від зовнішніх джерел фінансування).

3. Коефіцієнт співвідношення власних і позикових коштів характеризується відношенням позикового капіталу до власного, тобто скільки позикових коштів припадає на одиницю власних коштів.

4. Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів характеризується відношенням власних оборотних коштів до власного капіталу, тобто даний коефіцієнт показує яка частина власного оборотного капіталу використовується, знаходиться в обороті.

5. Коефіцієнт забезпеченості власними коштами характеризується відношенням власного капіталу за вирахуванням необоротних активів до оборотних активів. Даний коефіцієнт показує наявність власних коштів, необхідних для поточного фінансування, тобто забезпечення фінансової стійкості.

Розглянуті вище коефіцієнти є найбільш часто використовуваними, з їх допомогою можна швидко і легко визначити фінансовий стан підприємство, але вони не можуть дати точну картину фінансового стану підприємства. Нормативні значення кожного з перерахованих вище коефіцієнтів для кожної галузі варіюється. Для найбільш повного висновку про фінансовий стан підприємства варто проводити ще аналіз ліквідності, платоспроможності, рентабельності, аналіз джерел формування капіталу, аналіз оборотності капіталу. Значення коефіцієнтів фінансової стійкості підприємств говорять про ефективне використання і розподіл фінансових ресурсів менеджерами підприємств.

Підводячи підсумок, можна сказати, що фінансовий стан підприємства є стійким в тому випадку, якщо воно має можливість власними коштами покривати свої зобов'язання, успішно продовжуючи свою діяльність. Водночас, постійний контроль фінансового стану підприємства необхідний для своєчасного прийняття управлінських рішень для подальшого розвитку фінансово-господарської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 815 с.
2. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз : підручник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.

3. Мошенський С. З., Олійник О. В. Економічний аналіз : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.

4. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности : учеб. пособ. Минск : РИПО, 2016. 373 с.

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Бержанір І. А., *к. е. н., доцент,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*

У процесі розвитку ринкових відносин діяльність кожного підприємства спрямована на оптимізацію економічної вигоди, що знаходить відображення у фінансових результатах. Фінансовий результат діяльності – це один із найважливіших показників, що цікавить усіх користувачів облікової інформації.

У сучасних умовах значно збільшується значення фінансових результатів у розвитку підприємства, кардинально змінюється порядок та обґрунтованість їх визначення у системі фінансового і внутрішньогосподарського обліку. В економічній літературі фінансовий результат підприємства розглядають у таких аспектах, як:

- зміну обсягу власного капіталу;
- результат зіставлення доходів і витрат;
- прибуток або збиток, тобто форма вираження фінансового результату;
- результат статутної діяльності підприємства;
- зміну величини чистих активів підприємства;
- додаткову вартість, створену у процесі виробництва та здійснення операцій фінансово-кредитного характеру;
- ціну капіталу та інших виробничих чинників [1, 2].

Огляд нормативно-правової бази свідчить, що в законодавстві України термін «фінансові результати» детально не розглядається, а в окремих